

SKOVBRUGETS EJENDOMSSKATTER.

Foredrag i Nationaløkonomisk Forening den 8. Marts 1928.

Af A. Oppermann.

Fra mange Sider høres Klage over den Skattebyrde, der hviler paa Skovbruget, og over de Grundsætninger efter hvilke Skatterne lignes paa Skovejendommen. Baade Skovejere og Forstmænd maa da paaskønne, at Nationaløkonomisk Forening har villet give Adgang til en Forhandling om disse Spørgsmaal.

Udgangspunktet for vor nuværende Skattepolitik er som bekendt de fem Love af 15. Maj 1903, men for at faa den rette Opfattelse af Skovbrugets Klager maa vi se paa Forholdene, som de var før dette Tidspunkt.

Baade inden for Skovbruget og uden for dette herskede den Opfattelse, at Skovens Skattebyrde var meget let, dels fordi der gik et stort Areal paa 1 Tønde Skovskyld, dels fordi denne kun skattede halvt mod 1 Td. Ager og Engs Hartkorn.

Hertil maa dog bemærkes, at Skovskylden i nogle Tilfælde kunde være meget høj; det angives i Rigsdagstidende 1855 og 1856, at en Skov paa Falster, med Areal 3—400 Tdr. Land, var ansat til 130 Tdr. Skovskyld, og at en Skov i Horns Herred havde 20 Tdr. Skovskyld, uagtet dens Areal kun var 23 Tdr. Land. Formodentlig er Sammenhængen den, at disse Skove en Gang har været langt større, men at Mynighederne har set igennem Fingre med Rydning og Forhugning, som tærede paa Skovens Areal og Træmasse, naar blot Hartkornet, Skatte-Grundlaget, blev bevaret. Andre Steder var der store Skovstrækninger, som næsten intet Hartkorn havde.

Ved Aar 1900 har henved to Tredjedele af de private Skoves Areal ikke baaret Skovskyld, men Ager og Engs Hartkorn; dette var ganske vist for en stor Del meget lavt, særlig i de jyske Hedeegne, men paa nogle Godser var Skovens Ager og Engs Hartkorn meget anseligt.

Samtidig med en stor Udjævning bragte 1903 dog gennemgaaende en Stigning i Skovbrugets Skatter. Statsskatten holdt sig omtrent uforandret, men Kommuneskatterne viser en betydelig Stigning. Som Middeltal for fire Grupper af Øernes Skovejendomme stiger Statsskatterne (heri medregnet lidt Tiende) fra 1900 til 1905 kun 7 pCt., medens Stigningen i Amtsskatter er 26 og i Sogneskatterne 41 pCt.; i Jylland voksede Skattebyrden vistnok gennemgaaende stærkere. Samtidig gik Landbrugsejendommenes Statsskatter ned med to Tredjedele¹⁾.

Skovskylden stammer som bekendt fra den gamle Matrikel af 1688, ved hvilken „alle de Strækninger, som . . . fandtes bevoksede med Overskov af en saadan Ælde, at Træerne antoges at kunne give Olden blev . . . skyldsatte paa en dobbelt Maade, nemlig dels efter Træernes Frugter (Olden) og dels efter Græsningen; . . . de Skove derimod, som kun eller ialfald for Størstedelen bestod af ung Skov, blev alene takserede som Græsningsjorder og paalagt Ager og Engs Hartkorn“.

Allerede i det 17de Aarhundrede var Skovenes Udbytte overvejende Gavntræ, Brænde og Gærdsel, men dels manglede der en Maalestok for Værdien af disse Produkter, dels blev de næsten udelukkende leverede in natura, til Brug paa Stedet, eller de dannede Grundlaget for Huslid og Husindustri, saasom Kulsvieri, Træskomageri, Tilvirkning af Bødkertræ, Vogntræ m. m. I Steden for at lægge Skat paa et saadant Hjemmeforbrug valgte man for Træernes Vedkommende Skyldsætningen efter Oldengæld, en usikker, men i visse Aar anselig Indtægt, enten i rede Penge eller i Fedesvin, altsaa en kurant Handelsvare. Skovgrundens Værdi kunde man bedømme efter det Antal Høveder, til hvilke der var Græsning.

„Skovskylden har iøvrigt været af underordnet Betydning, hvorimod Hartkornet, som hvilede paa Græsningen, sikkert har

¹⁾ Angaaende Skovbrugets Beskatning og Skovlovgivningen henvises til følgende Skrifter:

Chr. Rothe: Beretning om den . . . nye Jordskyldsætnings Væsen og Historie, 1844.

Betænkning . . . betreffende Skyldsætningen af Kongerigets Skove . . . 1858.

Fra Dansk Skovforening: Skovenes Skatter og Byrder (Tskr. f. Skovvæsen 1913 A).

A. Oppermann: Retsgebyrer og Afgifter ved Auktioner over Skov-effekter (Tskr. f. Skovvæsen 1895 A). Jordskyld og Ejendomsskyld (Dansk Skovf. Tskr. 1916). Et Lovbuds Udviklingshistorie (smst. 1919). Gaver af Træ til Søværnet (smst. 1926). Forstmænds Krav til en ny Skovlov (smst. 1927). Den danske Skov-Lovgivning 1660—1924 (Skovlovs-Kommissionens Betænkning, 1928?).

været den væsentligste Del af Skovenes Skattebyrde“, men Skyldsætningen 1688 har fremkaldt den udbredte Forestilling, at „Olden saaledes var Hovedsagen i Skovbruget“ (*Chr. Vaupell*).

I vore Dage er Ejendomsretten til Træerne og til Skovgrunden næsten altid forenet i samme Person, men forhen var de ofte adskilte, og endnu bruger vi Ordet Skov snart om Træerne alene, snart om Foreningen af Skovgrund og Træer, jfr. de to Udtryk: „Om to Maaneder er Skoven grøn“, og: „Jeg er Ejer af denne Skov“.

Ved den ny Matrikulering forbigik man, hvad der var „Fredskov“. Dette Ord findes ikke i vor saakaldte Fredskovsforordning, af 27. Septbr. 1805, der paabød Indhegning og forbød Kreaturgræsning, men dets Betydning er officielt fastslaaet ved Matrikuleringen i Henhold til Instruksen af 6. Juni 1806. „Naar en Skov befandtes, ved Matrikulerings-Arbejdet paa Stedet, at være Fredskov, d. e. indhegnet og ubrugt til andet end Skov, blev den antegnet paa Kortet, men ikke boniteret til Skyldsætning. . . . Naar en Ejer af baade Grund og Skov, erklærede at ville frede den hele Skov, uden at fordre Vederlag for Græsningen saa blev den hele Strækning forbigaaet ved Skyldsætningen . . . naar for Rentekammeret godtgøres at en Jord, som er medtaget ved Matrikuleringen, er indtaget til Fredskov og den af Kollegiet erkendes som saadan, da bortfalder det for den beregnede nye Hartkorn. Men saadan Legitimation maa gives for al Skovgrund, som er indtaget til Fredskov senere end Matrikulerings-Arbejdets Udførelse paa Stedet; thi den er skyldsæt. Dyrehaver, smaa adspredte Skove og Skovhaver ere skyldsatte“. Efter 1853 har man ikke mere kunnet faa det Ager og Engs Hartkorn, der maatte hvile paa Fredskov, ført til Afgang.

I sin Forestilling om den ny Matrikulering, af 8. Maj 1804 (altsaa før det blev forbudt at græsse i Skoven), udtaler Rentekammeret, hvis Præsident var *C. D. F. Reventlow*, vor ypperste Forstmand, sig saaledes om Skovenes Beskatning:

„Skove i Danmark henhøre, efter vores Formening ikke til de Ejendomme, som kunne belægges med en forholdsmæssig vedvarende Afgift, da deres Værdi efter deres forskellige Behandling er dertil alt for usikker. Og blive de engang saa fordelagtige, at de taale at belægges med Afgift, hvilket Kammeret haaber at ville blive Tilfældet naar Kundskab om Skovenes fordelagtige Behandling bliver almindelig, da vil en saadan Afgift blive mere hensigtsmæssig, naar den udredes af

Skoveffekterne, som indføres i Købstæderne eller udføres af Landet, end naar Skovene ansættes til Skovskyld, hvilken vi allermindst anse passende at bestemme efter den Mængde af Olden, som Skovene kunne afgive, da Indtægten deraf er meget uvis. — Men, naar vi saaledes tro, at Skovene ikke ved den ny Matrikul bør ansættes til Skyld, forstaa vi ej derunder Skovgrundene; thi disse formene vi at burde ansættes til Hartkorn som udyrket Jord.“ Denne Ansættelse var vistnok gennemgaaende meget lav, med Boniteringstal 1 eller derunder.

De vanskelige Aar efter 1806 lagde anselige Byrder paa Omsætningen af Skoveffekter; Staten maatte tage sin Indlægt, hvor den var at finde. Konsumtionen blev gentagne Gange forhøjet og bortfaldt først ved Aarhundredets Midte. 1819 indførtes en særlig Brændeafgift, som længe blev opretholdt til Hjælp ved Frue Kirkes Genopførelse. For Salg ved Auktion blev der fastsat Afgifter paa over 5 pCt. af Bruttoindtægten, en Byrde som først for c. 30 Aar siden er lempet noget, efter at man længe med Urette havde opkrævet den, uden Hensyn til den nyere Lovgivning og til sidst uden at handle i god Tro. I 1836 var Afgifterne over 3 Kr. pr. Favn Brænde, som førtes fra Brahetrolleborg til København, og som opsat i Skoven kun blev betalt med lidt over 7 Kr.; 1825, hvor Priserne var 33 pCt. lavere, har Indtægten næppe været 5 Kr. pr. Favn, og andre Steder, som ved Sorø, kunde den gaa ned til 3 Kr. eller endog til 1 Krone.

I den Kommissionsbetænkning om Skovens Skyldsætning, der blev afgivet 1858¹⁾, udtalte den forstkyndige Minoritet sig for, „at al Skovgrund matrikuleres overensstemmende med de ved den nye Ager og Engs Matrikul for Agerjorden fulgte Grundsætninger,“. „Da den staaende Vedmasse spiller nøjagtig samme Rolle i Skovbruget, som Bygninger, Besætning, Inventarium o. s. v. i Agerbruget, bør den ikke medtages ved Skyldsætningen. En Afvigelse herfra vilde desuden . . . medføre Præmie for slet Skovbrug og Mulkt paa godt Skovbrug,“. Kommissionens Arbejde førte dog ikke til nogen ny Matrikulering af Kongerigets Skove.

Ved Skyldsætningen af „de otte Sogne“ 1867 blev der for de skovbevoksede Arealer dels taget Hensyn til deres Jordblanding, dels til deres Evne til at producere Skov. For

¹⁾ Det bemærkes, at Navnet *C. N. David* fejlagtig findes under den trykte Betænkning; det var hans Broder, døbt *A. A. David*, der var Medlem af Kommissionen og havde rejst Sagen i Folketinget.

Fredskovsarealerne blev Hartkornet senere reduceret, saaledes at der til 1 Td. Skovskyld regnedes 128 000 Kvadratalen „Boniteret Jord“ 3: Jord til Takst 24, medens man i Landbruget regnede med 72 000 Kvadratalen.

I det oprindelige Forslag om Ejendomsskyld, saavel som i Betænkningen fra den store Skattekommission af 1900, var Besætning og Maskiner medregnet til Værdien af Ejendomme, der anvendes til Land-, Skov- eller Havebrug, men dette blev ændret saaledes, at kun mur- og nagelfast Inventar skulde medtages ved Vurderingen. Ved at undtage Besætningen gav man Landbrugsejendommene en anelig Lettelse i Sammenligning med andre faste Ejendomme, ikke blot paa Landet men ogsaa i Byerne; thi under normale Forhold sælges Byernes nyopførte Lejekaserner ikke, før Bygmesteren har skaffet sig en god „Besætning“ af Lejere, der — til Forskel fra den landlige — hellere lader sig flaa end flytte. Med nogen Ret blev der fra Skovbrugets Side gjort Krav paa, at Skovens Træbestand lige saa vel som Landbrugets Besætning burde holdes uden for Vurderingerne.

Ved Vurderingen er det Skovejendommens Værdi i Handel og Vandel, man skal finde. Ad forskellige Veje kan man nærme sig til Sandheden, men under ingen Omstændigheder maa man sætte en Værdi, som vitterlig afviger fra, hvad en forstandig Køber vilde give for Ejendommen.

Fælles for alt Jordbrug er det, at Ejendomsskylden kan virke som en Straf for Dygtighed og Flid, og jo højere Skatten bliver, desto stærkere føles denne Ulempe.

Medens der efterhaanden er opnaaet en vis Enighed om Principperne for Skoves Vurdering til Ejendomsskyld, hersker der stor Strid om, hvad man skal forstaa ved Skovens Grundværdi.

Da man gennemførte Skattelovene af 15. Maj 1903, ventede man vistnok at skabe Ro paa dette Omraade. Vurdering til Ejendomsskyld skulde foretages 1904 og 1909, men derefter kun med 10 Aars Mellemlum. Men under den langvarige politiske Konflikt havde nye Anskuelseer ikke kunnet trænge igennem; i den lange Ventetid var det nye blevet gammelt. Den Forandring i vort Skattesystem, som de nye Love medførte, var vel gennemgribende, men den var egentlig ikke grundig eller, som det med et Fremmedord kaldes, radikal. Endnu „1850 lignedes $\frac{9}{10}$ af Landkommunernes Skat paa Hartkornet“, og dette bar i 1897 over Halvdelen af Sognekommunernes Skattebyrde. Nu afskaffede man al Hartkornsskat

til Staten og forberedte Ophævelsen af de kommunale Hartkornsskatter, uden at sætte noget tilsvarende i Stedet, afløste Tienden og indledede de følgende Tiders høje og stærkt progressive Beskatning af Indtægt, Formue og Arv.

Allerede før 1901 havde Tilhængere af *Henry George* fremsat Kravet om en Grundværdibeskatning. I den store Kommission af 1900 „forhandlede ogsaa om Muligheden for en Værdibeskatning af al Grundejendom, en Slags ny Matrikul, der med korte Mellemrum skulde gøres om og reguleres efter Stigningen af Værdien“, men man lod sig skræmme af Vanskelighederne. „Et enkelt Medlem, *P. Knudsen*, vilde dog kun have Formueskatten anvendt til Lettelser i Beskatningen paa Hartkornet og til Overførelse til Kommunerne“, idet man skal „fikser de kommunale Hartkornsskatter til et bestemt Beløb . . . efter at de ved Overførelse af direkte Statsskatter ere blevne nedsatte“, medens man indfører en „Beskatning af den Værdistigning af Grundarealer, der ikke skyldes Ejerens eller Besidderens Arbejde eller Dygtighed eller Kapitalanbringelse i det paagældende Areal, men . . . derimod . . . fra Samfundet hidrørende Forhold. . . . Skatten tilfalder den Kommune, hvori de paagældende Arealer ere beliggende“.

1909 udtalte Finansministeriet sig for, at der blev udført Prøvevurderinger af Jordværdierne, og i 1911—12 ledede jeg efter Over-Skyldraadets Opfordring saadanne Arbejder, for saa vidt angaar Skove, hvorefter Beretninger blev afgivne 1. Maj 1911 og 21. Oktober 1912.

Under 18. November 1912 gav Folketingsmand, Dr. phil. *P. Munch*, til hvem jeg af Over-Skyldraadet var henvist, de af mig fremsatte Forslag sin Tilslutning.

Herefter fastsatte Finansministeriet under 26. Februar 1916 følgende Regel for Vurdering af Jord i ubebygget Stand: „4. Ved Skovbrugsejendomme skal Jorden ansættes til den Værdi, som den antages at have, naar den anvendes til Skovdrift, og Værdien af den forhaandenværende Træbestand ikke medregnes“. (Det forudsættes her og i det følgende, at der hviler Fredskovsforpligtelse paa Ejendommen). Denne klare Grundregel stemmer med, hvad der er udtalt ved Prøvevurderingerne 1911—1912 og af Folketingsmand, Dr. phil. *P. Munch*. Regelen modsiges ikke af Skatteloven 7. August 1922, hvor det hedder, at „Ved Skovbrugsejendomme skal Jorden ansættes til den Værdi, som den antages at have, naar den anvendes til god Skovdrift.“, men derimod af Finansministeriets Bekendtgørelse 15. Febr. 1923, der vel siger, at „Ved Skov-

brugsejendomme skal Jorden ansættes til den Værdi, som den antages at have, naar den anvendes til god Skovdrift . . . Afgørende for Ansættelsen af Grundværdien maa være Jordens træproducerende Evne“, men derefter tilføjer, at „Grundværdien vil . . . komme til at ligge en Del under Værdien af den bevoksede Ejendom af den angivne normale Art“. Prøvevurderingerne 1911—12 viser tydeligt, at „en Del“ bør rettes til „langt“; som oftest vil Forholdet vel ligge mellem en Femtedel og en Tredjedel, medens „det er Over-Skyldraadets Opfattelse, at den Reduktion af Skovens Normalværdi, man . . . maa foretage for at komme til Grundværdien, sker Fyldest, naar Grundværdien sættes til et Beløb lig 60 pCt. af Normalværdien“. I Praksis er man ganske vist gaaet ned til c. 50 pCt., men begge Dele er, hvad enhver forstkyndig vil vide, i Strid med de faktiske Forhold og kan kun være bygget paa et Kompromis mellem modstridende Opfattelser af Begrebet Grundværdi, der fra den ene Side opfattes saaledes som ovenfor nævnt, medens man fra anden Side gør gældende, at Træernes Værdi ved normale Bevoksningsforhold hører med til Grundværdien, hvorved denne nærmer sig til at blive lig med Ejendommens Værdi i Handel og Vandel under Forudsætning af normal Skovdrift.

I Udlandet er Skovbruget mange Steder begyndt som en Fortæring af et Naturgode, der ved Samfundsforholdenes Udvikling efterhaanden har faaet Værdi, og den unge Opvækst, som afløser Naturskoven, fremkommer ofte af sig selv, uden nævneværdig Udgift til Saaning eller Plantning, Fredning eller Pleje. Medens Træerne i en saadan Skov nærmest kan lignedes ved Græsset paa en naturlig Eng eller Fiskene i en Sø, er de danske Skoves Træforraad overvejende frembragt ved Menneskenes Dyrkning, omtrent som Græsset paa en Kunsteng eller Fiskene i en Karpedam. Naturkræfterne, Vandet, Luftens og Jordens Næringsstoffer har vel hjulpet Træerne frem, ligesom de har hjulpet Græsset paa Kunstengen og Fiskene i Dammen, men saa godt som overalt har vi dog at gøre med et Produkt af menneskeligt Arbejde. Et egentligt Naturgode af Træ har vi nu kun ganske undtagelsesvis, og hvad der har været i Fortiden, er for en meget stor Del forsvundet, inden den private Ejendomsret var blevet anerkendt i Princippet, eller i hvert Fald overvejende inden den naaede at blive respekteret i Praksis.

Selv om Træforraadet er frembragt af Skovejeren og hans Hjælpere, kunde Værdien af den aarlige Hugst være væsentlig

forøget ved Samfundets Vækst, f. Ex. den stigende Købeevne og Samfærdselsmidlernes Udvikling. Dette Forhold er meget almindeligt i skovrige, træ-exporterende Lande, og undtagelsesvis træffer man ogsaa noget saadant hos os; Baneanlæg kan saaledes udjævne de lokale Prisforskelle. Men langt mere har dog Jærnbaner, Dampfærger og Havne gennemgaaende bidraget til at trykke vore hjemlige Træpriser ved at lette Tilførselen af Trævarer og Stenkul fra Udlandet. Hver ny Dampfærge, hver Bane fra en Havneby ind i Skovegnene har bragt vort Skovbrug forøget Konkurrence fra Udlandet.

Det var først og fremmest Frygten for at lide Mangel paa to vigtige Livsfor nødenheder: Gavntræ og Brænde, der 1763—1824 førte til, at et dansk Skovbrug blev grundlagt. Resterne af Landets Skove var, bortset fra nogle afsides liggende Egne, gennemgaaende ødelagte i Bund og Grund, ofte fuldt saa meget Krat og Græssletter som virkelig Skov. Man havde ikke blot plyndret Skoven for det værdifulde Træ, de store og gode Individuer, men ogsaa for de gode, velformede, teknisk værdifulde og hurtigt voksende Racer, der var huggede bort eller ødelagte af Vildt og Kreaturer, medens de krogede, buskede og krybende stod tilbage og gav et Afkom, der var tynget af en daarlig Slægtsarv.

For Danmarks Vedkommende maa man nøjes med at lade Skovens Grundværdi omfatte Værdien af den nøgne Jord, anvendt til Skovdrift. Medens Værdien af den forhaandenværende Træbestand ikke medregnes, omfatter Grundværdien den, i mange Tilfælde anselige, amortiserede Værdi af Hegn, Veje, Grøfter, Jordbundspleje, indarbejdet Afsætning. Ved Vurderingen tager man ikke blot Hensyn til den træproducerende Evne, der grunder sig paa Stedets Klima i Forbindelse med Jordbundens blivende fysiske og kemiske Egenskaber, men ogsaa til de større eller mindre Udgifter ved Skovdyrkningen og ved Vejanlæg, saavel som til Beliggenheden der paavirker Skovbrugets Transport og Afsætning i høj Grad, eftersom de almindelige Skovprodukter paa Fældningsstedet kun har en Værdi af 10—30 Kroner pr. Ton.

I Løbet af halvandet Aarhundrede er Danmarks Skove bragt paa Fode, og Skovarealet er udvidet stærkt, overvejende ved Anlæg paa Jorder som var øde og som Landbruget havde vrøget. Vi staar her over for Frugten af et Samarbejde mellem Ejere der har sat en Ære i at forbedre Skoven, selv om de ofte maatte give Afkald paa at have noget væsentligt Penge-Udbytte af Driften — og Forstmænd hvis bedste Glæde

det har været at lade god Ungskov afløse den daarlige Bevoksning, som Fortiden havde levnet. Samtidig hermed har Skovejerne mere end andre Jordejere fredet om Landets naturlige Skønhed, og Forstmændene har mere end nogen anden Klasse af Teknikere arbejdet paa at værne om de arvede Skønhedsværdier, frembringe nye og gøre dem alle tilgængelige for et Publikum, der ikke alt for stærkt krænker Skovbrugets Interesser eller forulemper Skovejeren. Nu truer Skattetrykket med at bryde ned, hvad fire Slægtled har bygget op, og frister Ejeren til at hugge for meget eller at forsømme Ungskovens Pleje, naar han skal skaffe sig en rimelig Indtægt, medens Skovbrugets Overskud bør komme som den logiske Konsekvens af lange Tidens omhyggelige Skovdrift.

Lovene 7. August 1922 om Beskatning til Staten af faste Ejendomme og 31. Marts 1926 om kommunale Ejendoms-skatte medfører, at Grundværdien faar en stigende Betydning for Skovbrugets Økonomi, særlig hvor Amts- og Sognekommuner vil sætte deres Grundskylds-Promille saa højt, som det kan være tilladt. Under disse Forhold er det da skæbnesvangert for Skovbruget, at dets Grundværdi er dobbelt saa høj som den burde være.

Ved al Vurdering til Ejendomsskyld paavirkes Værdien af de Baand og Byrder, der hviler paa Ejendommen. Som bekendt forlanger Staten i Kraft af Forordningen 27. September 1805, at Ejeren skal (§ 15) „vedligeholde og frede sin Skov“. For alle Skovejendomme, ifølge Højesteretsdom endog for nylig anlagte Plantager, gælder det, at (fra 1805) „maa ingen, som herefter ved Køb bliver Ejer af en Skov, . . . i de første 10 Aar efter Købet i denne Skov hugge noget til andet Brug, end til hans egen og hans Godes Fornødenhed, med mindre han forud for Vort Rentekammer [nu Landbrugsministeriet] har bevist, at Hugsten ej er Skoven til Skade, og han dertil har erholdt dets Tilladelse“; samtidig ophæves „de ved Skovforordningen af 26de Januarii 1733, §§ 34 og 38, for Selvejere og ukomplette Sædegaardsejere bestemte Indskrænkninger, i Henseende til Hugst til Salg i deres Skove“ (§ 20). Følgende Lovbud gælder for al „Fredskov“: „Befindes nogen Skovejer ikke at have holdt de Skovstrækninger i tilbørlig Fred, som han . . . til ung Skovs Opelskning skal frede, eller han forhugger samme saaledes, at ung Skov deri ved naturlig Besaaning af de tilbageblivende Træers Frø ikke kan opelskes, bør han . . . betale . . . Mulkt“ (§ 19).

Det hedder i Forordningens Indledning, at „Skovene be-

tydeligen aftage der, hvor Fælledskab i samme findes“, og at „de gældende Anordninger paa endel Steder her i Riget ikke længere ere tilstrækkelige til at afholde Skovejere fra at ødelægge deres Skove, især efterat Skovenes Borthugning i de senere Tider er begyndt at blive en Hoved-Spekulation ved Jordegodsers Køb“.

Eftertiden har draget vidtgaaende Slutninger af disse Indledningsord. „Skovejere“ „paa endel Steder“ er blevet til „Skovejerne“ i Almindelighed; i Ordene at „Skovenes Borthugning i de senere Tider er begyndt at blive en Hoved-Spekulation ved Jordegodsers Køb“, har man set en almindelig Sigtelse ogsaa mod det store Flertal af Skovejere, som sad paa deres Fædres Jord og værnede om deres Skove¹⁾. Sætningen „hvor Fælledskab i samme findes“ er opfattet, som om den (endnu 1805) gjaldt for „den største Del af Landets Skove“²⁾.

Sandheden er, at den overvejende Del af Øernes og mange af Øst- og Midtjyllands private Skove var udskiftede før 1805. Hos mange Skovejere var der stor Kærlighed til Skoven og Interesse for dens Bevarelse; man mærker i 1805 en vis Opposition mod de vidtgaaende Krav paa Vederlag for Græsningsretten, som førte til en stor Skovrydning, og der blev anlagt betydelige Skovstrækninger paa Jorder, som var øde eller var saa magre, at de ikke duede til Agerbrug.

Tidens ypperste Jurist, *Ørsted*, hos hvem en opmærksom Læser kan spore nogen Betænkelighed ved Skovforordningens Indgreb i Ejendomsretten, siger, at selv i Krigsaarene forsømte nogle Ejere at sælge „tildels endog . . . det der selv for Skovenes Skyld burde have været borthugget“, og samtidig vidner de store Gaver af Træ til Søværnet, der 1807—08 kom fra Rigets forskellige Egne, om, at hint Slægtled af Skovejere havde baade Samfundsfølelse, Uegennyttighed og Offervillighed. Den kyndige og samvittighedsfulde *Mandix* bruger det maadeholdne Udtryk, at „Spekulationer paa øjeblikkelig Fordels Erhvervelse ved Skovens Borthuggelse . . . ikke sjældnen have fundet Sted“. *Begtrup* siger, at mange Skove blev behandlet skaansomt, og at nogle Ejere huggede for lidt; de Klager over Forhugning, som han fremfører, stammer først og fremmest fra de tidligere jyske Rytter-

¹⁾ Se f. Eks. *Vinding Kruse*: Naturfredningsforslaget og Skovene (Fra Skoven og Træmarkedet 1925, S. 228).

²⁾ *L. C. Borup*: Den danske Landboret, 2den Udg., 1880.

godser, som Staten havde solgt. Over for de nye Ejere havde Regeringen her en dobbelt Stilling: Som Repræsentant for Statsmagten skulde den skride ind mod dem, der overtraadte Skovforordningen af 26de Januar 1733; som Kreditor maatte den vel passe paa, at Ejendommen ikke blev forringet alt for stærkt, men samtidig maatte den vogte sig for at byde Ejeren saa haarde Kaar, at han ikke kunde blive ved Gaarden. Dette sidste Hensyn traadte stærkt i Forgrunden, og Rentekammeret saa igennem Fingre med de ulovlige Hugster.

Med Urette har man opfattet Forordningens Paalæg i § 15 om, at Ejeren skal „vedligeholde og frede sin Skov“, som en „Fredning“ af Skovens Træmasse. Rent bortset fra, at vore Skoves Træforraad for 120 Aar siden gennemgaaende kun var ringe og ofte er forøget stærkt (undertiden fordoblet) ved Opsparing, ligger en saadan Overformynder-Virksomhed i Fredstid uden for, hvad Statsmagten paatager sig, naar Talen er om fuldmyndige Borgeres private Økonomi. Ordet „frede“ forklares i § 15 som sigtende til Indhegning og Ophør af Høslæt og Græsning; Betydningen af Ordet „vedligeholde“ ses i § 18, som paabyder, at „de i Fred tagne Skove, saa vidt deri ikke ved naturlig Besaaning frembringes ung Skov, af Ejerne besaas eller beplantes saaledes at Skovens Vedligeholdelse derved virkeligen opnaas“. Ung Skov skal afløse den gamle, saaledes at der er et evigt levende Træsamfund, hvad man i vore Dage kan kalde Dækningsskov (Dauerwald); ellers gaar Skoven til Grunde. Men der findes intet Lovbud, hvorefter „Ejeren, ud over Aarets normale Hugst (der som Regel vil svare til Skovens naturlige aarlige Tilvækst) vil være uberegtiget til at tilegne sig nogen Del af Skovens fremtidige normale Afgrøder“¹⁾. Kontrol med et saadant Lovbud vilde blive lige saa byrdefuld for Staten som skadelig for Skovbruget, og det kan være fuldkommen rigtigt at hugge langt mere eller langt mindre end den „naturlige aarlige Tilvækst“.

Den ovenfor citerede Passus af § 19 indeholder et Forbud mod at forhugge Skoven saaledes, at den ikke kan forynge sig naturligt, men intet Paabud om at bevare den gamle Løvskov. Mangfoldige Steder i Danmark var Skoven ude af Stand til at forynge sig selv; mangfoldige Steder i Udlandet omdannes Løvskovene naturligt, uden Menneskets Indgriben, til Naaleskov, og 1804 havde Statsmagten fordelt de nordsjæl-

¹⁾ S. Berthelsen: Vore Skoves Vurdering og Beskatning (Nationaløk. Tskr. 1926).

landske kongelige Skoves Haardbundsareal, der jo alt havde baaret Løvtræ, ligeligt til Naaletræ, Bøg og Eg.

§ 20 indeholder ikke noget Forbud mod at hugge til Salg og siger ikke, at Udvisningen skal foretages af Statens Tilsynsførende, men giver kun Regeringen Myndighed til at kræve en passende, efter Tidens Forhold lempet, Sikkerhed for, at „Hugsten ej er Skoven til Skade“. Hvor Forordningen har et „med mindre“, sætter Fortolkningen Punktum og tilføjer, at „Fra dette Bud kan der imidlertid uden Vanskelighed erholdes Dispensation, men dog kun paa Betingelse, at Træernes Udvisning sker ved en . . . dertil beskikket Forstembedsmand“¹⁾. —

Det anbefales, til Sammenligning, at overføre denne Læsemaade paa Straffelovens § 1, hvorved Ordene „Ingen kan straffes efter denne Lov, medmindre han . . .“ omformes saaledes: „Ingen kan straffes efter denne Lov. Fra dette Bud kan der imidlertid uden Vanskelighed erholdes Dispensation, men dog kun paa Betingelse, at . . .“. — Herefter kan man passende give sig til at læse Forordningen af 1805 uden forudfattede Meninger.

Opmærksomheden maa henledes paa, at den efter Indenrigsministeriets Foranstaltning udgivne Lovsamling har forvansket Ordene i Fdgn. 1805 § 20: „i Henseende til Hugst til Salg“, saaledes at der staar: „i Henseende til Hugst og Salg“. Fejlen findes ikke blot i 1ste Udgave (1864), men ogsaa i 2den Udgave (1882) hvor der yderligere er tilkommet en Fejl ved Udeladelse af et Komma i Paragrafens sidste Punktum.

I mange af de Skove, der var indfredede kort efter 1792, stod, fra Oldenaaret 1794, en frodig Opvækst, som trængte til, at der blev lysnet i Storskoven. Nu kom det store Oldenaar 1804, og samtidig en voldsom Prisstigning, paa Træ saavel som paa Ejendomme, hvilket opmuntrede til Hugst, ogsaa i Egne hvor man før ikke havde kunnet sælge Brænde. Men mange Ejere regnede endnu Hjemmeforbruget som det alt overvejende; selv Grev *Frijs*, Landets største Skovejer, siger 1806, at „tværtimod at være ansete som en Handels-Artikel, saa ere disse Skove blevne anvendte til Gaardenes og Godsernes Fornødenhed, og næppe videre til Salg end Skovbetjentenes Lønninger kunne opløbe“. — Nu, 120 Aar senere, bliver 95 pCt. af Skovbrugets Hugst solgt; Naturaløkonomiens Tid er til Ende; men i 1805 var Salget det underordnede,

¹⁾ *L. C. Borup*: Den danske Landboret, 2den Udg., 1880.

paa hvilket man saa med Mistænksomhed, særlig naar Talen var om nylig købte Ejendomme.

I Foraaret og Forsommeren 1805 er det gaaet langsomt med Udtørringen af det opskovede Brænde: Efter en usædvanlig streng Vinter, 3° C under Normalen, var Maanederne April—Juli meget kolde, gennemsnitlig $1^{\circ}.9$ (Juni endog $3^{\circ}.5$) under Normalen. Høsten kom meget sent. I Begyndelsen af August Maaned, paa den Tid da Kronprinsen rejste til Hertugdømmerne, har man mellem Høhøst og Kornhøst, nu da Vejret og Vejene omsider blev bedre, været optagen af at køre Brænde til Havne og Ladepladser, hvor der har været store Oplag, som man har skyndt sig at indskibe før Høst; formodentlig har man ogsaa været optagen af at indskibe halvtørre Egekævlér og tilhugget Skibstømmer.

Kronprinsen, Landets virkelige Overhoved, kan da let have faaet Indtrykket af, at der i den kommende Vinter var en overhængende Fare for Landets Skove, saavel som for Hovedstadens Brændeforsyning i de følgende Aar, og lige saa meget maatte det ængste ham at tænke paa vort svindende Forraad af Egetræ til Søværnet, Handelsflaaden, Husbygning og Havnebygning; 1804 havde *Reventlow* meddelt ham, at „i den nærværende Periode er det umuligt at Skovene [i Nord-sjælland] kunne afgive betydeligt Skibstømmer, da de fleste Træer ere mishandlede eller forældede“.

Forordningens 2det Kapitel, Om Skovenes Vedligeholdelse og Fredning, er fremkommet under et stærkt Tryk fra Kronprins *Frederik* og bærer Præg af at være et Hastværksarbejde, tillige en Lejlighedslov som er rettet mod visse bestemte Misbrug, der „i de senere Tider“ havde begyndt at tage Overhaand. Til 1ste Kapitel, som fortrinsvis omhandler Udskiftningen, fandtes der omfattende 10 Aar gamle Forarbejder, hvilke man dog kun delvis naaede at benytte. Hastværket var saa stort, at man ikke kunde korrespondere med Kancelliet om Forordningens Redaktion, men maatte indskrænke sig til en mundtlig Forhandling med nogle af dets Medlemmer. Til Statsraads-Mødet forelaa Udkastet ikke som Korrektur, men kun haandskrevet; en Følge heraf var, at den underskrevne Forordning ikke straks kunde udsendes, men først omkring 1ste November blev tinglæst, hvilket har givet Anledning til et Sagn, der er blottet for Sandhed, om at en Amtmand holdt Forordningen hemmelig i 3 Uger, saa at et Interessentskab, af hvilket han var Medlem, kunde benytte Tiden til at omhugge Skoven for Fode.

Formelle Fejl og Mangler er der nok af i Forordningen, lige fra det morsomme Udtryk i § 20: „ukomplette Sædegaardsejere“, hvor Rentekammerets Relation har den rigtige Form: „ukomplette Sædegaardes Ejere“, der genfindes i *Schous* Forordninger, — til Anbringelsen af Ordet „Overskov“ i Begyndelsen af § 14 der har voldet Juristerne meget Hovedbrud, naar de søgte efter Meningen. Der er ingen Mening. I et tidligere Udkast staar her „Skov“, hvilket passer godt med de efterfølgende Paragrafer, og „Overskov“ er, formentlig ved en ren Skrivefejl, sivet over fra 1ste Kapitel, hvor det hører hjemme¹⁾. — Men samtidig er Forordningen paa mange Punkter præget af *Reventlows* overlegne Indsigt og praktiske Erfaring, saaledes at den har kunnet gøre megen Gavn og opnaa en høj Levealder.

Desværre naaede *Reventlow* ikke at gennemføre et Tillæg til Forordningen af 1805, som han havde udarbejdet, og som vel i 1814 fik kongelig Underskrift, men aldrig Lovkraft.

Naar man læser vor mosgroede Skovforordning paa rette Maade, efter at have fjernet Misforstaaelserne, saa Skriften staar klart, vil man se, at den anerkender Skovejerens Ejendomsret, og at den ikke lægger urimelige Baand paa den rationelle Skovdrift, men ganske vist, i Samfundets Interesse, paa nogle Punkter indsnævrer hans frie Raadighed, først og fremmest ved at kræve Skovgrunden anvendt til Skovdrift. Ejeren bør derfor have et rimeligt Vederlag i Form af Skattelettelser.

Lad os standse her og kaste et Blik paa de Skatter, der nu for Tiden tynger vort Skovbrug. Som Eksempel tages Middeltal for Aaret 19²⁶/₂₇ fra 4 middelstore veldrevne Skovejendomme i forskellige Egne af de danske Øer, med et samlet Areal 2937 ha, hvoraf 2839 hører ind under den egentlige Skovdrift, og 2621 ha er træbevokset. Alle fire Skovdistrikter har en forstkyndig Bestyrelse, og de har længe været i ordnet Drift, saaledes at her findes Grundlaget for et højt Udbytte: værdifuld ung og midaldrende Skov, en anselig Træmasse, en organiseret Afsætning, gode Veje, Hegn og Grøfter. Aarets Hugst, 9.1 Kubikmeter pr. ha træbevokset Areal, vidner om, at Skovens produktive Evne bliver fuldt udnyttet. Driften er sikkert mere end „almindelig god“.

¹⁾ Allerede for 41 Aar siden har jeg i Tidsskrift for Skovbrug Bd. X gjort opmærksom paa dette Forhold og paa andre formelle Mangler ved Fdgn. 1805.

Vurderingen til Ejendomsskyld er 1251 Kr. pr. ha Totalareal og 1189 Kr. pr. ha Skovareal. For Vurderingen til Grundskyld er de tilsvarende Tal 672 og 656 Kr.

Skatter og Byrder i de tre sidste Regnskabsaar har været:

	Kr. pr. ha Totalareal		
	19 ²⁶ / ₂₇	19 ²⁵ / ₂₆	19 ²⁴ / ₂₅
Ejendomsskyld til Staten.....	0.56	0.64	0.81
Grundskyld - —	0.87	0.89	0.76
Jernbaneskyld - —	0.20	0.21	0.21
Amtsskatter.....	8.54	7.93	6.48
Sogneskatter.....	10.73	9.47	9.64
	20.90	19.14	17.90
Auktionsgebyrer.....	1.51	1.81	2.67
Lovpligtige Forsikringer.....	0.97	0.86	1.00
Andre Byrder.....	0.52	0.61	0.64
Sum	23.90	22.42	22.21

Et af Skovdistrikterne havde intet Auktionssalg, men i mange Egne af Landet kræver Skovbrugets Kundekreds, at denne Salgsform opretholdes Side om Side med de andre Former: Takstsalg og Salg underhaanden. Gennemsnitlig har man i Afgift betalt $3\frac{1}{2}$ pCt. af Auktionssalget, altsaa en meget anselig Skat paa Bruttoudbyttet. „Andre Byrder“ er Vederlag for Snekastning, Bidrag til Diger, Vandløb og Tiendeafløsning.

Tages alle Skatter og Byrder, som hviler paa Ejendommen og dens Brug under eet, faar man i 19²⁶/₂₇ en Sum af 23.9 Kr. eller 1.9 pCt. af Ejendomsskyldsværdien. Samtidig er det regnskabsmæssige Nettoudbytte 44.7 Kr. pr. ha eller 3.6 pCt. af Værdien. Medens Skattebyrden i de tre Aar er vokset fra 22.2 til 23.9 Kr., er Nettoudbyttet gaaet ned fra 113.9 Kr. i 19²⁴/₂₅ og 63.6 Kr. i 19²⁵/₂₆ til 44.7 Kr. i 19²⁶/₂₇, altsaa fra 9.1 pCt. og 5.1 pCt. til 3.6 pCt., uagtet Hugsten er steget fra 8.5 m³ i 19²⁴/₂₅ og 8.1 m³ i 19²⁵/₂₆ til 9.1 m³ i 19²⁶/₂₇. Endnu langt værre vil Forholdene blive i Regnskabsaaet 19²⁷/₂₈, hvor Træpriserne gennemgaaende ligger 15—20 pCt. lavere end i 19²⁶/₂₇.

Ved Aar 1900 var Skatter og Byrder for Skovbrug af lignende, dog vist gennemsnitlig noget ringere, Kvalitet c. 3.6 Kr.; 1905 c. 4.2 Kr.; 1910 c. 5.0 Kr. pr. ha, og Skovbrugets Nettoudbytte var dengang vistnok større end i 19²⁶/₂₇.

Paa Grundlag af Middeltal fra det foreliggende Materiale kan vi konstruere os en Gennemsnits-Skovejer og undersøge

hans Kaar, idet vi gaar ud fra, at han ikke har anden Ejendom end Skoven¹⁾.

Arealet, 734 ha, antages at nødvendiggøre og at kunne bære en fagkyndig Bestyrelse, og dets Størrelse svarer til den Klasse af Skovbrug, som Samfundet gennem Lenslovens § 5 søger bevaret. Værdien er c. 920 000 Kr.; selv om Ejendommen maatte være gældfri, hører Ejeren dog ikke til Millionærernes ildesete Klasse. I 19^{26/27} er hans Nettoudbytte 33 000 Kr., altsaa betydelig mindre end Sparekasserente af Ejendommens Værdi. Til Staten skal han 19^{26/27} svare en Formueskat paa 9505 Kr. og en Indkomstskat paa 7082 Kr. (beregnet af Indtægten for Skovens Regnskabsaar 19^{24/25}, der var c. 84 000 Kr. og hvortil svarer en skattepligtig Indtægt af 64 000 Kr.). Hans personlige kommunale Skat kan vel være c. 1600 Kr. Herefter bliver der til Rest c. 14 500 Kr. I det foregaaende Aar har han efter en tilsvarende Beregning haft c. 28 400 Kr. at leve af. I 19^{27/28} er Træpriserne faldet c. 15—20 pCt., medens Nedgangen i Skatter og Arbejds løn er c. 4 pCt.; der bliver da en Nedgang i Nettoindtægten paa c. 15 000 Kr., saaledes at Ejeren af 920 000 Kr. kun har til eget Brug 5300 Kr., naar han har betalt Indkomstskat, Formueskat og den personlige Skat. For 19^{28/29} stilles han noget gunstigere, som Følge af Skatteloven 22. Decbr. 1927, der kan nedsætte hans Skat med indtil c. 5700 Kr., hvorefter, naar Forholdene i øvrigt er uforandrede, haves en Rest til Ejeren af 11 000 Kr., altsaa 1.2 pCt. af Formuen.

Lad os nu tænke os, at Ejeren, som har købt Ejendommen for nogle Aar siden, da Priserne var højere, ikke er gældfri, men sidder med en Prioritetsgæld paa 500 000 Kr., hvoraf han maa svare 5 pCt. i Rente. Ved en Række Beregninger, svarende til de ovenstaaende, faar man da følgende Rest, efter at han har betalt Skatter og Renter:

I Aaret	19 ^{25/26}	19 ^{26/27}	19 ^{27/28}	19 ^{28/29}
	+ 14 000	0	÷ 11 400	÷ 9 600 Kr.

Trods den nye Skattelov har han endnu i det kommende Aar et Underskud, der er saa stort, at han fristes til at gøre Skridt, hvis Virkning i Fremtiden er lige saa skadelig for ham selv som for Skoven.

¹⁾ Forstkandidat A. *Qvist*, tidligere Skovrider og Godsforvalter, har ydet mig en værdifuld Hjælp ved de efterfølgende Beregninger.

Tænker man sig derimod, at den gældfri Ejer ikke har prioriteret Skoven, men har solgt den for 920 000 Kr. og købt sikre Værdipapirer for hele Beløbet, vil han derved, uden noget andet Arbejde end Kuponklipping, kunne have en fast årlig Indtægt paa 50 000 Kr. Hertil svarer, naar Skatterne er betalt, i 19²⁶/₂₇ en Rest paa c. 36 300 Kr., som han har at leve af, og i 19²⁸/₂₉ vil han endog have c. 38 500 Kr., altsaa et Overskud der er 6—7 Gange saa stort som det, han samtidig vilde have haft, naar han havde beholdt Ejendommen.

Ved hans Død vil Formuen sandsynligvis blive delt mellem flere Arvinger, og i hvert Fald vil den gennem Arveafgiften blive formindsket væsentligt. Men saadanne Delinger og Reduktioner lader sig langt lettere gennemføre, naar Formuen bestaar af Værdipapirer, end naar den er bunden i en Skovejendom, som ikke godt taaler at prioriteres stærkt og ofte vanskelig lader sig udstykke, selv bortset fra at Udstykningsfriheden er stærkt begrænset.

Den nuværende Beskatning driver Kapitalerne bort fra Skovbruget. Samtidig opfordrer den til Salg af Skovejendomme, men mod en saadan Bevægelse rejser sig truende Skovforordningens § 20, som efter den nugældende Fortolkning virker værdiforringende og frister til usund Spekulation.

Efter et Tilbageblik paa Fortiden og et Indblik i Nutiden bør vi fæste Blikket paa Fremtiden. Lad os prøve, om de Grundtanker, der var ledende i 1688 og 1804, kan iføres vor Tids Klædedragt. Vi maa da, nu som forhen, have to Klædninger: vi maa skille Træerne fra Skovgrunden og skyldsætte dem hver for sig; og Klædningerne maa ikke indføres færdigsyede fra Udlandet, men være syet efter Maal og af hjemmegjort Stof.

8. Maj 1804 indstiller Rentekammeret til Resolution, at „Skovgrunden (men uden Hensigt til den derpaa staaende Skov) . . . ansættes til Hartkorn, dog at Skovgrunden skyldsættes som udyrket Jord.“ Dette kan nu gennemføres paa følgende Maade:

1. Skovgrunden vurderes til, hvad en forstandig tilgrænsende Skovejer vil give for den nøgne Jord, naar Sælgeren forbeholder sig Indtægten af Træerne, saaledes at disse hugges efter Køberens Udvisning, med Henblik paa deres Medvirkning ved Skovens Foryngelse. Sælgeren beholder altsaa Træernes „Skovningsværdi“, medens Køberen faar deres „Dyrkningsværdi“. En saadan Grundværdi vil antagelig for middelgod Skov ligge

omkring 200 Kr. pr. Hektar, med Udsving op til 300 og helt ned til 0. Hvad der maatte ligge under denne Grænse, bør vistnok søges frigjort til anden Brug eller til Ødemark, idet Landbrugsministeriet bør kunne fritage Arealet for Fredskovspligten, hvor Naturforholdene eller Skovens ringe Størrelse gør Opretholdelsen af Skovdrift særlig byrdefuld for Ejeren.

2. Den Værdi, som stammer fra Indtægten ved Skovens normale Hugst, skal ikke skyldsættes, men der lægges en maadeholden Skat paa det Udbytte, som Ejeren — af Penge trang eller for at drage Fordel af særlige Konjunkturer — hugger ud over Normen, altsaa svarende til Udbyttet af Olden i 1688 og til den Overskudshugst man i 1804 tænkte sig solgt til Byerne eller til Udlandet.

3. Hvad der skal være Norm for Skovens Hugst, fastsættes uden nævneværdig Udgift for Statskassen paa følgende Maade:

4. Enhver Skovejer, hvis træbevoksede Fredskovsareal er over 10 Hektar, kan indsende til Landbrugsministeriet:

- a. Et Kort, som viser Skovejendommens Beliggenhed.
- b. En kortfattet Beskrivelse af Skoven.
- c. En tilnærmelsesvis nøjagtig Opgivelse af det træbevoksede Areal og den Træmasse, der staar paa Roden, særskilt for hver Skov, paa Grundlag af en Træmaaling der er højst 10 Aar gammel, og en Bogføring over den aarlige Hugst.
- d. Oplysning om den forventede Størrelse af Hugsten, udtrykt i Kubikmeter, for den nærmest kommende Periode af indtil 15 Aar.
- e. Attest fra en af Landbrugsministeriet autoriseret Forstmand for, at de ovennævnte Oplysninger stemmer med Virkeligheden, og at den forventede Hugst ikke strider mod Hensynet til Lovens Bestemmelser om Skovens Vedligeholdelse.

Til den under a.—d. omhandlede Beskrivelse knyttes en Bogføring, som viser, hvor mange Kubikmeter der aarlig hugges i hver Skov.

Den under e. nævnte Autorisation meddeles indtil 12 ansete og erfarne Skovbestyrere, af hvilke mindst en Trediedel skal have Bopæl i Jylland, og mindst en Trediedel paa Øerne. Autorisationen gælder for 10 Aar, men kan fornyes.

5. I en Fredskov, for hvilken der foreligger Beskrivelse og Bogføring, som ovenfor nævnt, maa Ejeren de første 10

Aar efter Købet ikke noget enkelt Aar hugge mere end 7 pCt. af den efter Nr. 4 opgivne staaende Træmasse, og den opsummerede Hugst for de Aar, der er hengaaet, siden Beskrivelsen blev udarbejdet, maa højst udgøre saa stor en Del af Periodens normale Udbytte (Nr. 4 d), som svarer til Antallet af de efter Købet forløbne Aar. Efter Ansøgning kan Landbrugsministeriet give Ret til yderligere Hugst.

6. Paa disse Vilkaar kan Ejeren af en Fredskov frit bestemme, hvor meget han vil hugge, saavel i det enkelte Aar som inden for længere Tidsrum, og hvorledes han vil fordele Hugsten over Arealet. Men hvis han hugger mere, end hvad der efter det forløbne Antal Aar af Perioden normalt er til Raadighed, skal han give Skovtilsynet Meddelelse derom og svarer da Skat af denne Overskudshugst, hvis Værdi beregnes paa Grundlag af Aarets Middelpris.

Et Talexempel vil vise Anvendelsen af disse Regler.

Skovens træbevoksede Areal er 200 ha, og i Efteraaret 1924 er dens Træmasse udmaalt til 50 000 m³, altsaa gennemsnitlig 250 m³ pr. ha. Skovbeskrivelsen, som er attesteret af en anset og erfaren Forstmand, siger, at der i de 15 Aar 1924—1938 forventes at kunne hugges 24 000 m³, altsaa gennemsnitlig 1600 m³ om Aaret (8 m³ pr. ha, 3.2 pCt. af den staaende Træmasse).

Paa Grund af de lave Priser har Ejeren imidlertid i de 4 Aar 1924—27 ikke hugget 6400 m³, men kun 5600, og til Rest haves da for de 11 Aar $24\,000 \div 5600 = 18\,400$ m³. Ejeren kan nu, uden at gøre Anmeldelse, i 1928 hugge $1600 + 800 = 2400$ m³, d. v. s. 12 m³ pr. ha, 4.8 pCt. af Massen. Kun hvis han ikke vil nøjes hermed, men, f. Eks. paa Grund af en pludselig Stigning af Brændepriserne og et Havneanlæg i Nærheden, hugger 3000 m³ (15 m³ pr. ha, 6 pCt. af Massen), maa han melde det og betale Skat af et Udbytte, som svarer til Værdien af de 600 m³, beregnet efter en Middelpris.

Hvis der, modsat, i 1924—27 er hugget 8000 m³ (10 m³ pr. ha om Aaret, 4 pCt. af den staaende Træmasse) kan Ejeren i 1928 intet hugge uden at gøre Anmeldelse, og maa svare Skat af hele Aarets Hugst.

Aarets Middelpris kan maaske fastsættes for større Dele af Landet efter en Slags Kapitelstakst.

7. Skovauktioner sportuleres som frivillige Auktioner over Handelsvarer.

8. Den særlige Skattefrihed for Hedeplantager udvides til at gælde for alle nye selvstændige Skovanlæg paa Jord, som

er for mager til Landbrug, f. Eks. under Takst 5 eller maaske Takst 3. — Midlertidig Skattefrihed for nye Skovanlæg kendes her i Landet allerede fra Forordningen af 13. Oktober 1696.

9. Paaligning af Ejendomsskyld bortfalder, hvor den ovenfor omtalte Ordning er indført; men hvor den ikke findes, maa Ejeren paa sædvanlig Vis betale Ejendomsskyld. Skovejeren kan frit vælge, hvilken af de to Beskatningsformer han vil foretrække.

Hvis den her antydede Ordning bliver almindelig, vil Skovbruget ikke blot have opnaaet en Skattelettelse, paa hvilken det har et retfærdigt Krav, men ogsaa en ligelig Fordeling af Skattebyrden og en Fritagelse for Skat paa Dygtigheden.

Meget ønskeligt var det at opnaa en Præmie for Sparommeligheden gennem Skattelettelser for Skovbrugets Reservefond, hvorved man vilde medvirke til Dannelsen af Forst-Reserver efter schweizisk Mønster¹⁾. Allerede 1806 blev denne Tanke fremsat i Schweiz, og ved Udgangen af 1923 havde Landet 5½ Million Frank „Forstreserven“ for Statsskovene, 18½ Million for Kommune- og Korporationsskove; i de berniske Statsskove 114 og i de Kanton Zürich tilhørende Statsskove endog 282 Fr. pr. Hektar. I det lille, skovrige Kanton Solothurn, som er noget større end Falster, men langt mindre end Lolland, har Kommune- og Korporationsskovene en Forstreserve paa over 5 Millioner Frank. De Aar, som fulgte efter 1806, har ikke tilladt nogen Fremkomst af Reservefonds i vort Skovbrug; først langt senere har denne gavnlige Indretning fundet nogen Udbredelse hos os, dog ingenlunde saa meget som den burde.

De Forslag, her er fremsat, vil ikke lægge nye Baand paa Skovejeren, men tværtimod stoppe den Kilde til Usikkerhed og Vilkaarlighed, som udspringer af det nuværende administrative System for Statstilsyn, og som hindrer en sund Prisdannelse for Skovejendomme, hvor humant og hensynfuldt Tilsynet end bliver udøvet. Gennemførelsen af de fremsatte Forslag vil virke som en Præmie paa rationelt Skovbrug, paa en Hugst der tager Hensyn til Konjunkturerne, samtidig med at den fremmer Skovens Tilvækst; for Nutidens regelmæssige Skove kan det være lige saa skæbnesvangert, at Hugsten forsømmes, som at den overdrives, og ganske

¹⁾ *Ph. Flury*: Die forstlichen Verhältnisse der Schweiz, 2te Aufl. 1925.

særlig gælder dette for vore opvoksende Naaleskove. Uden Udgift for Samfundet vil Offentligheden faa et værdifuldt Kendskab, som nu delvis savnes, til Størrelsen af Landets Træforraad og den aarlige Produktion. I en ny Skovlov¹⁾ vil der være Plads for Bestemmelser som de ovenfor under Nr. 4—6 opførte.

Gennem 122 Aar har vort Skovbrug været iført det Klædebon, som blev skaaret i 1805. Det passede alt i alt godt dengang, selv om Snittet ikke var juridisk fuldkomment, og det var af solidt hjemmegjort Stof, men nu er det slidt og lappet og hullet; et af de vigtigste Stykker, det der bærer Nummer 20, er endog vendt, saa vi kun ser Vranken.

Skovbruget er vokset i Højde og Omfang; det trænger til en ny Klædning, som passer til vor Tid og vore Forhold. Lad os da skabe et nyt Værn for vore Skove, men samtidig et Værn for det dygtige, fremadstræbende Skovbrug, der ønsker at virke efter sin Natur, til Gavn for Samfundet saavel som for den enkelte Skovejer.

Mere end et Klædebon kan selv den bedste Lov ikke blive. Livet maa komme indefra, fra Skovenes Ejere og Bestyrere saavel som fra dem der kan regnes for at tjene Skovbruget, selv om de staar uden for den praktiske Skovdrift. Det maa være en saadan udenforstaaende tilladt at advare Skattemyndighederne mod at lægge tungere Byrde paa vort Skovbrug, end dette kan bære.

¹⁾ Jfr. Forfatterens Minoritetsforslag, der er fremsat i Skovlovs-Kommissionens Betænkning.